

Bijbel-uitdeelreis in RWANDA.

Voor de 15^e maal ben ik afgereisd naar het mooie, groene, bergachtige Rwanda, midden in AFRIKA. Te midden van Congo, Uganda, Tanzania en Burundi.

Van 5 t/m 17 feb 2024 was die reis. Rwanda is allemaal begonnen in Jeruzalem. In het Ceasar-hotel. Dat was in april 2007. Onze groep ontmoette toen een aantal voorgangers uit Rwanda. Zij nodigden mij uit. Ik was net Mozes, had allerlei bezwaren. Maar zeiden ze, we gaan vanaf vandaag voor je bidden en je zult zien dat je dan gauw komt. Inderdaad, een half jaar later was het al zo ver. In mijn eentje ging ik er heen en logeerde bij de mensen thuis in Kigali, de hoofdstad van het land. Tweemaal ging ik er op zondag voor. In een tent en een gebouwtje. Het zag zwart van de mensen, maar er was geen Bijbel te zien. Alleen de voorganger had er een. Is er wel een Bijbel in de Rwandese taal? Zeker, maar de mensen kunnen die niet betalen. Is het wel een goede vertaling? Ja hoor, de beste die er is, er is maar een vertaling. Dat is gemakkelijk.

Thuisgekomen begon ik met geldwerving. In 2010, mijn tweede reis, ben ik toen naar het kantoor van de Bible Society van Rwanda (BSR) gegaan om daar Bijbels te kopen en die uit te delen. Dat was nog op heel beperkte schaal. Ik reisde met openbaar vervoer.

Nu dus voor de 15^e maal. Vier keer ging ik alleen, maar nu neem ik supporters mee. Johan van Velden uit 's-Gravenzande ging al voor de 7^e keer mee, Trea Klompmaker (een oud leerling in Elburg) uit Oosterwolde voor de derde keer, Thea Rietveld uit Meerkerk en Hennie de Boer uit Urk voor de 2^e keer en Henk Evers uit Ede maakte het allemaal voor de eerste keer mee.

Het is een zeer geslaagde en gezegende reis geworden! Het begon echter niet zo fijn. We vlogen met de KLM rechtstreeks van Amsterdam naar Kigali. De vertrektijd was 09.55 uur.

Maar het vliegtuig bleek stuk te zijn. Allemaal er uit, de bagage ook. Het was niet te repareren. Ander vliegtuig, andere bemanning en zes uur later vertrokken. Op het vliegveld van Kigali werden we, zoals te doen gebruikelijk, opgewacht door onze trouwe gids, chauffeur, vriend en op de laatste dag zelfs vertaler Alphonse Kamana. Ditmaal had hij een grote, groene landcruiser gehuurd. Daar pasten we allemaal gemakkelijk in en onze bagage ook. Het dak kon omhoog en er konden ook Bijbels op het dak. Onder een zeil, want we hadden weer veel regen. Maar heel mooi, voor het eerst hebben we met deze auto geen pech gehad. De eerste 3 nachten sliepen we weer in het transihotel in Kanombe, aan de overkant van het vliegveld, alleen bereikbaar over een van de slechtste wegen van het land. De tweede dag gaan we altijd eerst geld wisselen. De mooiste koers ooit hadden we, voor 1 euro kregen we 1400 Rwandese francs. Voor ons goed, voor Rwanda minder.

Vanaf dag 3 gingen we het programma afwerken. Dat stel ik altijd maanden van tevoren op, in overleg met onze contactpersonen, maar tot de laatste dag blijven er wijzigingen komen. Echt Afrikaans. Zo ver van tevoren plannen is iets van de muzungu (blanken).

Ik noem enkele hoogtepunten van deze reis. Elke reis is weer anders.

1. We hadden ruim van tevoren 3000 Bijbels besteld en vast betaald. Er kwam nog meer geld binnen, weer 1000 besteld, betaald en apart laten zetten. Ter plekke hadden we nog meer geld en daarom hebben we er nog eens 1000 gekocht. Totaal dus 5000! Dat slaat alles. En dat terwijl de prijs verhoogd is van 5 euro naar 7,50. Daar zagen we ook kinderbijbels, eindelijk weer. Doe er maar 500 van een tientje per stuk. En ook 48 studiebijbels voor de pastors en die kosten tegenwoordig driemaal zoveel als eerst, nu 45 euro. Totaal voor 44.660 euro gekocht. Zoveel geld hebben onze sponsors ons geschonken. Allemaal besteed aan Rwandese Bijbels en het vervoer. Ja, want hoe krijg je 104 dozen het land in? Door ze te verdelen. Zending Mager heeft 1000 Bijbels opgehaald, we hebben er zelf zoveel mogelijk meegenomen en we hebben 2 taxi's gehuurd die veel Bijbels hebben afgeleverd op adressen waar wij naar toe zouden gaan later. Een hele organisatie. We hebben ervaring, dat scheelt en je moet ook een beetje vertrouwen hebben dat het goed komt.

Hoeveel Bijbels hebben we nu in totaal uitgedeeld, deze reis inbegrepen? 40.826!!!

- Deze reis hebben we uitsluitend Presbyteriaanse en Anglicaanse gemeenten bezocht. Een Baptistenvoorganger heeft zelf Bijbels bij ons opgehaald.
Hoeveel gemeenten hebben we bezocht? Heel opmerkelijk, net zoveel als in 2020 en 2023: 33! Dat is in 9 werkdagen hard werken hoor. Zij die tegen ons zeggen: goeie vakantie, hebben het niet helemaal begrepen. Hoe gaat het er aan toe? Gemeenteleden weten dat we komen. De plaatselijke pastor heeft een lijst met namen opgesteld en die worden afgeroepen en zij komen naar voren. Maar we beginnen natuurlijk met zang en dans en getrommel, met gebed en ik doe een korte meditatie in het Engels met vertaling in het Rwandees. Echt Afrikaanse diensten met veel enthousiasme. Wie een Bijbel heeft gekregen steekt hem in de lucht, nu heb ik het Woord van God. Halleluja! Je schrijft je naam er in en begint vaak gelijk te lezen. Dan de zegen binnen en op de foto buiten en dan gaan we weer. Soms moeten we eerst nog wat eten en drinken. In het kantoor van de kerk of in de pastorie. Laten predikanten hier nooit meer klagen over hun pastorie! Onderweg brachten we, zoals altijd, een bezoek aan de protestantse zusters in Kigeme (8) en Rubengera (42). Wat doen die goed werk onder de arme bevolking. We hebben extra koffers met gebruikte kleding achtergelaten.
- Nog een hoogtepunt. Op zondag 11 feb was er een doopdienst in de kerk te Rugabano. Daar zijn we vaker geweest. We kennen de doopouders.

Ouderling Jonathan en zijn vrouw Immaculee. Eind november kregen ze hun vierde kindje. De vraag kwam of ze het jochie naar mij mochten vernoemen en of ik het dan ook wilde dopen. Natuurlijk. Zo heb ik dan de doop bediend aan Arie in de Naam van de Drieenige God. Het water zat in een pannetje. De kerk zat helemaal vol. We hebben hen in het Nederlands toegezongen Psalm 134:3. Heel indrukwekkend. Daarna heb ik gepreekt over Lucas 18:15-17. Toen de dienst was beëindigd hebben we de maaltijd gebruikt in hun huis. Zo gastvrij. Cadeautjes. Onvergetelijk. Toen we terugkwamen in Bethel, het hotel van de zusters, was het al donker. Mijn zwarte pak heb ik daar achtergelaten. Ze zoeken wel een flinke pastor op.

Dan nog even enkele veel gestelde vragen beantwoorden. Is Rwanda een christelijk land. Ja, zeker 80 % hoort bij een kerk. De grootste is de RK kerk, daarna de Pinkstergemeenten en vervolgens de Presbyterianen en Anglicanen en dan Baptisten. Methodisten, Adventisten en nog veel meer.

Rukt de Islam op? Beperkt. Gaan alle kerkleden zondags naar de kerk? Nee. Sommigen, net als hier, met Kerst. Zijn de wegen al verbeterd? Nee.

Zelfs de asfaltwegen die de grote steden verbinden, zijn soms heel slecht. Zodra je van het asfalt af gaat begint de free massage. Stijgt het aantal inwoners? O ja. In Kigali wonen nu al anderhalf miljoen mensen en de bevolking is erg jong. Gaan al die kinderen naar school? Op papier wel.

Hebben alle mensen werk? Nee. Hoe is het met de armoede? Heel veel armoede, vooral in het binnenland zichtbaar. Hoe is het met het trauma van de genocide? Dat slijt nooit. Velen zitten voor de rest van hun leven vast. Mannen en vrouwen. Op 7 april van dit jaar is de herdenking. Het begon 30 jaar geleden. Op die datum. Eigenlijk al eerder. Wel 1 miljoen mensen lieten het leven. Tutsi's en gematigde Hutu's.

Tenslotte danken we al onze sponsors en zij die voor ons gebeden hebben. Een speciaal woord van dank aan de diaconie van de Hervormde Gemeente in Eemnes. Al jaren mogen we gebruik maken van hun banknummer.

Ds. A.D.Gojert, Nijkerk. Mede namens ons team.

